

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 869/2022
11.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ..., ЈЈ из ..., КК из ... и ЛЛ из ..., чији је заједнички пуномоћник Славољуб Гајић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „Стари град“, Београд, чији је пуномоћник Весна Милановић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3412/20 од 14.01.2021. године, у седници већа одржаној дана 11.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3412/20 од 14.01.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтев тужилаца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3557/2019 од 15.07.2020. године, која је исправљена решењем истог суда П1 3557/2019 од 03.12.2020. године, ставом првим, другим и трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад, да му накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 1.121.980,36 динара са појединачно одређеним месечним износима и каматом од доспелости па до исплате, као и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиоца доприносе за пензијско и инвалидско осигурање у износу од 408.352,65 динара. Ставом четвртим, петим и шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ББ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 1.055.599,71 динар, све у појединачно одређеним месечним износима са каматом од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 383.732,15 динара. Ставом седмим, осмим и деветим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ВВ и поништено као незаконито

решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 763.586,72 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 277.611,35 динара. Ставом десетим, једанаестим и дванаестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ГГ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у износу од 1.056.259,78 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 383.976,97 динара. Ставом тринаестим, четрнаестим и петнаестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ДД и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 531.567,30 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 191.118,36 динара. Ставом шеснаестим, седамнаестим и осамнаестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЂЂ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 625.546,13 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу ЂЂ на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 224.225,83 динара. Ставом деветнаестим, двадесетим и двадесет првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЕЕ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 400.365,99 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 144.608,51 динар. Ставом двадесет другим, двадесет трећим и двадесет четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЖЖ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 630.674,76 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 226.128,03 динара. Ставом двадесет петим, двадесет шестим и двадесетим седмим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЗЗ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 519.429,62 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 186.255,27 динара. Ставом двадесет осмим, двадесет деветим и тридесетим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ИИ и

поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 635.434,87 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 227.893,55 динара. Ставом тридесет првим, тридесет другим и тридесет трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ЈЈ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад, накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 722.429,29 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд уплати за тужиоца на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 260.159,67 динара. Ставом тридесет четвртим, тридесетим петим и тридесет шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље КК и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 619.655,87 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд, уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 222.041,14 динара. Ставом тридесет седмим, тридесет осмим и тридесет деветим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЛЛ и поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду број .../...-... од 23.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, да накнади штету на име изгубљене зараде у укупном износу од 494.773,66 динара, све у појединачно опредељеним месечним износима са каматом почев од датума доспелости па до исплате и да Фонду ПиО, Филијала Београд, уплати за тужиљу на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износ од 176.358,54 динара. Ставом четрдесетим изреке, обавезан је тужени да исплати парничне трошкове тужиоцима у укупном износу од 1.572.360,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана када наступе услови за извршење па до исплате, док је у преосталом делу за период од 15.07.2020. године, до дана када се стекну услови за извршење, захтев тужилаца за исплату законске затезне камате на трошкове парничног поступка, одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3412/20 од 14.01.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу 1-39 изреке, а жалба туженог у том делу одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четрдесетом изреке првостепене пресуде, па је обавезан тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 4.038.143,60 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док се захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка, на име одговора на жалбу и судских такси на одговор на жалбу, одбија као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног парничног поступка, као неоснован.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка,

погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2 ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводи туженог да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није законом прописан као ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу на неодређено време код туженог у Служби за стоматолошку здравствену заштиту и то: тужиље ЛЛ, ДД, ЂЂ, ЗЗ, ЖЖ, ЕЕ, КК и ИИ на пословима ... у Одељењу ..., тужилац ЈЈ на пословима ..., ... у Одељењу ... и РО дијагностике у стоматологији и тужиоци АА, ВВ, ББ и ГГ, на пословима ... у Одељењу ... . Тужени је тужиоцима у истој форми и са истом садржином доставио решење о отказу уговора о раду од 23.12.2015. године. Одлуком о измени Правилника о организацији и систематизацији послова туженог од 11.12.2015. године, извршена је измена Правилника о организацији и систематизацији послова туженог од 25.09.2014. године у делу који се односи на Службу за стоматолошку здравствену заштиту услед економских и организационих промена и престанка потребе за обављањем одређених послова у складу са Кадровским планом за 2013. годину. Као технолошки вишак су утврђена радна места и организационе јединице у којима су радили тужиоци и установљена је нова организација Службе за стоматолошку здравствену заштиту у две организационе јединице и то: Одељења за дечју и превентивну стоматологију са ортопедијом вилице, у којој је предвиђено радно место доктора стоматологије са 2 извршиоца, радно место стоматолошка сестра-техничар са 6 извршилаца, као и радно место зубни техничар са 2 извршиоца и Одељење опште стоматологије са ноћним и хитним пријемом у коме је предвиђено радно место зубни техничар са 1 извршиоцем, радно место доктора стоматологије са 3 извршиоца, радно место стоматолошка сестра-техничар са 5 извршилаца. Програмом решавања вишка запослених од 21.12.2015. године, одређено је да из економских и кадровских разлога не постоји потреба за радом 48 радника у стоматолошкој здравственој заштити који не примају плату из средстава РФЗО и за које ни убудуће неће бити обезбеђена средства за исплату плате. Дат је табеларни преглед запослених који су вишак и послове које обављају, међу којима се налазе и тужиоци. Тужени је као критеријуме за одређивање вишка запослених утврдио: кадровски план здравствене установе која утврђује потребан број запослених, извор обезбеђења средстава за плату запослених у стоматолошким службама и других додатака и накнада у складу са законом, као и обим за задовољавање потреба корисника стоматолошких услуга.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право, када су усвојили тужбени захтев.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1 Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбом члана 154. истог Закона прописано је да је послодавац дужан да, пре доношења програма, у сарадњи са репрезентативним синдикатом код послодавца и републичком организацијом надлежном за запошљавање, предузме одговарајуће мере за ново запошљавање вишка запослених. Одредбом члана 155. истог Закона прописано је да програм нарочито садржи: 1) разлоге престанка потребе за радом запослених; 2) укупан број запослених код послодавца; 3) број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак и послове које обављају; 4) критеријуме за утврђивање вишка запослених; 5) мере за запошљавање: премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непуно радно време али не краће од половине пуног радног времена и друге мере; 6) средства за решавање социјално-економског положаја вишка запослених; 7) рок у коме ће бити отказан уговор о раду.

Одредбом члана 191. Закона о раду, прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у ком запослени није радио. Ставом 6. истог члана прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, али у току поступка послодавац докаже да постоје околности које оправдано указују да наставак радног односа, уз уважавање свих околности и интереса обе стране у спору, није могућ, суд ће одбити захтев запосленог да се врати на рад и досудиће му накнаду штете у двоструком износу од износа утврђеног у складу са ставом 5. овог члана.

Како је у конкретном случају код туженог утврђена нова организација рада и установљена радна места доктора стоматологије, стоматолошка сестра-техничар и зубни техничар, са утврђеним бројем извршилаца на свим пословима, тужени је био дужан да приликом утврђивања вишка запослених тужиоце изложи конкуренцији са осталим запосленима који су испуњавали услове за обављање тих послова и да на исти начин, без дискриминације, доведе у исти положај све запослене. У ситуацији када тужени није укинуо Службу за стоматолошку здравствену заштиту, већ је у њеном оквиру формирао нова одељења и радна места, тужени је био дужан да тужиоце изложи конкуренцији са осталим запосленима под једнаким условима, а не према критеријуму да ли се ради о фондовским или нефондовским запосленима. Послодавац је био дужан да наведе у чему се састоје промене, да затим применом тачно одређених критеријума који нису дискриминаторског карактера утврди за радом ког запосленог је престала потреба, што тужени није учинио. Како тужени није поступио на описани начин то су правилно нижестепени судови, супротно ревизијским наводима, утврдили да су побијана решења о отказу тужилаца незаконита, због чега су иста поништена.

Такође, тужени – послодавац у току поступка није доказао да постоје околности које оправдано указују да наставак радног односа није могућ, сходно члану 191. став 6.

Закона о раду, те су у том делу ревизијски наводи неосновани. Без утицаја су и наводи ревизије да тужила ВВ није истакла захтев за накнаду штете на име изгубљене зараде за период после јануара месеца 2017. године, с обзиром да је тужилци досуђена накнада штете на име изгубљене зараде закључно са јануаром месецом 2017. године, па су и доприноси за тај период обрачунати и досуђени у номиналном износу.

Последица поништаја оспореног решења је обавеза туженог да тужиоце врати на рад, као и да тужиоцима накнади штету на име изгубљене зараде, а чија висина је утврђена налазом и мишљењем вештака, као и да за тужиоце изврши уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у складу са чланом 2. и 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Осталим наводима ревизије, понављају се жалбени разлози који су били предмет оцене апелационог суда, чије разлоге прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како тужени није успео са ревизијом, то му трошкови ревизијског поступка не припадају, сходно примени члана 153. ЗПП, а састав одговора на ревизију тужилаца није био нужен и неопходан за доношење ревизијске одлуке, због чега је одлучено као у ставу другом изреке, на основу члана 165. ЗПП.

Подносак туженог од 14.06.2021. године, није узет у разматрање као допуна ревизије, с обзиром да је поднет по протеклу рока за изјављивање овог правног лека прописаног чланом 403. став 1 ЗПП, па ни одговор тужилаца на допуну ревизије.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић